№ 60 Київ, Середа 13-го Марта (26 Березня) 1913 р. Ціна окремого № 3 коп. № 60

РАДА

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМИЧНА і ЛІТЕРАТУРНА

ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.

РІК ВОСЬМИЙ

Адреса редакції і контори: у Київі Велика Підвальна вул. д. 6. Телефон редакції 1458.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1913

на 1 рік	на 11 м.	на 10 м	на 9 м.	на 8 м.	на 7 м.	на 6 м.	на 5 м.	на 4 м.	на 3 м.	на 2 м.	на 1 м
6	5.70	5.25	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25	1.75	1.25	65.

Передплат. на рік можна виплачувати частками: в 2 строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб., в 3 стр.: на 1 янв. 2 карб., на 1 мар. 2 карб. і на 1 мая 2 р., або по 1 карб. на протязі перших шости місяців.

Ціна „Раді" за кордон: на рік 11 р., (27 крон 94 гелери на австрійську валюту), на 1/2 року—5 р. 50 к. на 1/4 року—2 р. 75 к., на 1 м.—1 р. Коли закорд. читачі передплачують газету через почтамти, то платять за газету по ціні, встановленій для передплатників в Росії.

Передплата приймається тільки з 1-го числа кожн. місяця.

ЗА ЗМІНУ АДРЕСИ 30 КОП.

(При зміні неодмінно прикладати стару адресу).

Авторі рукописів повинні подавати свое прізвище і адресу. Редакція може скоро увати вмінять статті більші статті до друку негодящі, переховуються в редакції 3 місяці і висилаються авторам їх коштом, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються. Рукописи, на яких не зазначені умова друку вважаються безплатними.

З ПРИВОДУ надісланих до газети ВІРШІВ редакція не листується.

Просять авторів додержуватись правопису „Ради"

УМОВИ ДРУКУВАННЯ ОПОВІСТОК:

ЗА РЯДОК ПЕТІТУ, АБО ЗА ЙОГО МІСЦЕ:

перед текстом	30 коп.
після тексту	15 коп.
„сторонні повідомлення"	75 коп.

ЗА ПЕРШИЙ РАЗ платиться ВДВІЧІ

Оповістки про пошукування праці—в Конторі редакції приймаються на льготних умовах.

ОПОВІСТКИ від окремих осіб фірм і закладів, що мешкають, або мають свої Головні контори чи Управи закордоном і скрізь в межах Російської Держави за ВИНЯЛЮЧІННЯМ губерній: Київської, Харківської, Херсонської, Орловської, та Полтавської, окрім контори „Ради",—приймаються виключно в „ЦЕНТРАЛЬНОЙ КОНТОРѢ ОБЪЯВЛЕНІЙ ТОРГ. ДОМА Л. и Э. МЕТЦЛЬ и Ко. Москва, Мясницкая, домъ Сытова" та в ОТДѢЛАХ ТОГО Т. Д.: „въ Петербургѣ,—Морская 11 Варшава,—Маршалковская 130; Вильно,—Большая 38; Лодзь—Петроковская 1 Варшавъ, —8, площ. Блок"

„АПОЛЛО"
Кращий в Південно-Західному краї
Семейний театр-вар'єте
Дірекція трудове товариство: Мерінгов. 8. Телефон 24-84.

В четвер, 14-го Марта бенефіс Сергія Сокольського.
Що-дня бере участь першокласний склад артистів. Ряд атракціонів й етуалів кращих європейських театрів Програма 50 №№ Поч. въ 9 1/2 г. вечера.

Склад роскішної програми: Сергій Сокольський
Відома виконав. рос. пс. О. В. Кольчевська
Польський кмориста-експромтиста. Л. Людвиковський.
ідомого цигансього тріо Шури Федорової
Лірична співачка Королева перлів. Ірена Вальська.
Гомеричний сміх! „Веселые пекари" Бр. ГОВЕНС.
Зноба дня Верх комізма.
Прима-балерина Парижського театру Grand-Opera-Komic M-lle Hildegarde
Краса Парижу!
Американські експентрик Флора Барнай
Французькі комичні трансформатори Fran Walty
Акробати-експентрики. КЛЕР-КЛАРК.
Сестри Монте, Леве Наймана, Стобеус Морнак, З на Раевськи, Нелзаде-Валаї, Belle-Hélène. Чарска, Форанс, Maliszka, Хасена Ліа-Лоїд.
Мелані, Ванда Марго, Dely, Григорьева, Янковська, Лесаті, Дельвіра, Вальден, Шумська, Камінська, Верок, Дреська, Етельвейс, Джувау-Бей, Гізелі, Франшет, Кеті, Русалка.
Ансамбль „ФАВОРИТЪ" під упр. артиста Ф. К. Задольського.
Початок програми рівно 9 1/2 год. вечора.
Щоб не було ніяких непорозумінь прохаємо замовити столики й ложи заздалегідь.
Завід. арт. части Г. С. БУНІН.

Великий вибор ГРАМОФОНІВ од 6 до 125 руб. Пластинки є ріжних фабрик й на ріжних мовах од 40 коп. до 15 руб.—„ЭКСТРАФОНЪ" пластинки в діам. 25 с/м. двохсторонні по 75 коп. Українські новини.

ХОР Я. А. ШКРЕДКОВСЬКОГО й Н. А. НЕМЧИНОВА.

20471 „Гей гук, мати гук".
20472 „Та нема гірш нікому".
20473 „Ой гиля, гиля, гусеньки на став".
20474 „Коло млина, коло броду".
20475 „Тихо, тихо воду Дунай несе".
20476 „Ой у полі озерце".
20477 „Ой з-за гори та буйний вітер віє".
20478 „Ох і закувала сива зозуленька".
20479 „Ой, там за Дунаєм".
20480 „Гей, чого хлопці, славні молодці".

КВАРТЕТ Б. П. ГІРНЯКА.

20453 „Засвистали козаченьки" (Народн. Українська пісня).
20454 „Кину кужель на полицю" (Народн. Українська пісня)
20455 „У Київі на риночку", Народня Україн. пісня).
20456 „Ой ходила дівчина бережком" і „Ой за гаєм, гаєм".
20459 „Реве та стогне Дніпр широкий", (Єрашенко).
20460 „Народне Україн. попурі", (З свистом).
20461 „Де ти бродиш". (викон. україн. народній дует).
20462 „Український народний марш".
20463 „Українське народне попурі", (I част.).
20464 „Українське народне попурі", (II част.).

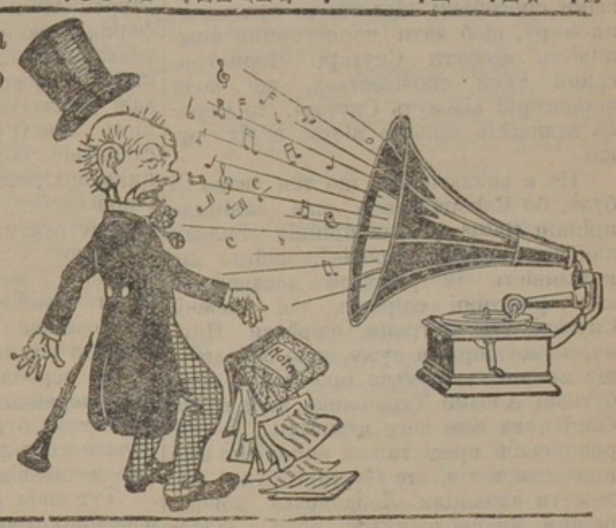

Головне Депо музичних струментів і нот Г. І. ШИНДРЖИШЕК, Київ, Хрещатик, 41, бель-етаж.

Иногородні замовлення виконуються швидко і акуратно. Прейс-куранти і повні списки пластинок висилаються по замовленню. 0 645 1

Театр Городського Народнього Дому
Російська драма дирекція Д. М. Фон-Мевес.
Сьогодня, 13 і завтра 14 марта перші дві вистави нової пьеси Ю. Бізлева, автора пьеси „Пеша"
„Дама изъ Торжка"
ком. на 4 д. Беруть участь Д-ка Жвирблісъ, Д-ї Матковський, Смірнов і инш. Квитки продаються ціни звичайні Почат. о 8 год. веч. У Пятницю, 15 у 1 раз нова пьеса Г. Натансена
„За вѣковой стѣной" др. на 4 д з евр. життя.
Квитки продаються на всі оповіщені вистави з 11 г. ранку до 2 дня і від 5 до 8 год. веч

Кіно-театр ШАНЦЕРА.
Хрещатик № 38.
13, 14, 15 марта 1913 р.
„ДЕВЯТЬ ПАЛЬЦЕВЪ подъ гипнозомъ мертвеца" драма сц. М. Гарі, в постановці автора „Какъ рыдала душа ребенка", марш Funebre ШОПЕНА „Мнимый рогоносецъ" комедія, поиграна д. Пере й Сусаной Гранде. „Казабланка" порт на Атлантичному океані. Похоронна процесія настоятеля костелу св. Олександра в Київі Кс. Шептицького з костелу на показ. Ход робот на Київській всеросійській виставці. Хроніка Гомон, останні події. Великий симфоничний оркестр під упр. вільн. художн. композит ра Г. Я. Фістуларі. вик: 1) Funebre. Mina Walen Гудіакова, соло на роялі вик. Г. Я. Фістуларі. 2) Кавватина—Гебердейн соло на віолончелі вик д. Котович. 3) Шоста симфонія—Чайковського, 1-а і 4-а част. Початок в 5 г. дня.

„ДЕКАМЕРОНЪ" Маріїнсько-Благовіщенська, № 28.
„Проклятое наслѣдіе" Драма в 3-х част. „Помогите голодающему" комічна. „Три бѣлыя розы". „Хроника Гомонъ"

СЬОГОДНЯ, власне сьогодня в театрі „КОРСО".
Побачите геніяльну гру у величезній драмі
„Уходящіе изъ жизни".
Бере участь всесвітн. відом. трагик ЕРМЕТЕ ЦАКОНІ, Незабутній киянам по картині „Отецъ". Генеральна постановка. Чудова гра (Рекомендується увазі д.д. лікарів). Ціни місцям підвищені Контрмарки й почесні квитки не дійсні. Комічн. „КЫРСЫ ВИНОВАТЫ" Журнал—Пегас. Управитель В. Л. ДРОБЦУНОВ.

Зубний лікарь
Д. Д. Цигура
Приймає від 9 г. р. до 2 і від 3 г. до 6. Нестерівська, 36. 0-137 1

Спеціяльна
Лічебниця д-ра Гольдберга
Пранці (сіф.), венерич., кожн. хворобий нервно-полові розстройства. Порада 50 коп Михайлівська вул 16. Од 9-2 дня, й 5-9 веч.

В конторі газети „РАДА"
продаються комплекти журнала
„Нова Громада"
за 1906 рік (без 1-ої книжки) по 2 карб Пересилка 11 книг 45 коп. Окрема книжка 20 коп.—без пересилки. 215

Акушерка-масажистка
М. С. Писаревська
шукає праці. Велика-Підвальна, 1—12.

У ХЕРСОНІ
книжно-газетний кіоск „Початок", (Рішельєвська вул., почт. ящ. № 444). Приймає передплату в „Раду" по цінах редакції з виплатою на місяці що-місячним.
Там же є новини української літератур

У ПОЛТАВІ
купувати „РАДУ" окремими №№ і передплачувати можна: 1) в „Українській книгарні"—Петровська ул. будинок Ворожейкина, поруч Європ. готел. і 2)—книгарня Г Маркевича, бульвар Котляревського.

Туга за більшістю.

Непевне становище, в якім опинилась Державна Дума через брак міцного й сталого центру, починає турбувати й тих, хто утворив це становище. „Птах з двома крилами, але без тулуба",—як хтось з депутатів схарактеризував четверту Думу,—все більше показує свою нездатність до нормальної законодатної праці З боку правих була спроба зовсім „ліквідувати" цю Думу, добившись її роспуску й призначення нових виборів при зміненім виборчім законі. Але ця незграбна змова не вдалася, й тепер доводиться як небудь „пристосувати" Думу до потреб націоналістів, правих і уряду. А як це зробити?

Отже починаються тепер шукання за центром. Були вже начеб-то переговори між Коковцовим і націоналістами, щоб утворити урядову більшість у Думі, одначе, переговори не дали наслідків через незгоду правих і частини октябристів. Після того почали снуватись всякі комбінації. Охоче згожуються утворити центр октябристи й націоналісти, але вони взяті разом не мають більшости. Можливою була-б і така комбінація, коли-б центр утворився з октябристів, поступовців і представників національних груп (поляків і мусульман), загалом досить помірковано настроєних. Але й такий центр, перше всього, не матиме за собою більшости, а по-друге він може викликати розклад фракції октябристів, в якій стільки-ж елементів, прихильних до націоналістів, скільки й прихильних до поступовців.

Зостаються ще крайні комбінації—праві з націоналістами й частиною октябристів, або поступовці з кадетами та національними групами й знов з частиною октябристів Кожна з цих комбінацій, одначе, можлива тільки при тій умові, коли розпадеться фракція октябристів. А що розклад октябристської фракції ще, у всякім разі, станеться не сьогодня й не завтра, то й надії на здійснення цих комбінацій дуже мало.

Становище, можна сказати, трагичне—як для самої Думи, так і для уряду. Одначе, становище уряду все-таки далеко скрутніше. Сама Дума ще може існувати без центру, хитаючись з одного боку в другий, висловлюючи урядові сьогодня довірря, а завтра—недовірря. Яка ціна такому істнуванню—це инше питання, але все-таки істнувати можна. Зате становище уряду при такій сітуації незвичайно труд не. Як-не-як, а Дума являється пародією на парлямент, і завдання її полягає в тім, щоб „позолочувати" гіркі урядові пілюлі. Щоб одначе, ілюзія була додержана до краю, у Думі повинна бути урядова більшість. А тепер уряд сам не знає, як поставиться Дума до того чи иншого його проекту.

Так, напр., у своїй відомій розмові з співробітником „Temps" міністр внутрішніх справ сам признався: „Напевне, законопроект про пресу великого успіху в Думі не матиме, й я не тішу себе ніякими ілюзіями що до цього". Сказано дуже добре, але яка-ж то „обьєднана діяльність уряду й Думи", коли міністрам доводиться „не тішити себе ілюзіями"? При такій непевности ніяка планова робота неможлива.

Нема потреби зазначати, що вина за теперішнє становище падає виключно на минулу виборчу політику. Своїм поступованням під час недавніх виборів ті, що робили вибори майже свідомо вели до того наслідку, з яким тепер доводиться рахуватись.

Країна не схотіла дати правої більшости, й вийшло ні те, ні се. Маємо в Думі правих, лівих, поступовців, кадетів, націоналістів і соціалістів а Думи нема. Очевидно, що й всі заходи до утворення центру не дадуть ніякого наслідку.

„Герой наших днів".*)

(Основи творчости Івана Франка).

Що в моїй пісні біль і жаль, і туга—
Це лиш тому, що склалось так життя.
Та є в ній, брате мій, ще нута друга:
Надія, воля, радісне чуття...

. . . . . Я син народа,
Що вгору йде, хоч був запертий в льох.
Мій поклик: праця, щастя і свобода;
Я є мужик, пролог—не епілог

Ів. Франко.

Єсть гарна російська приказка: „скажи мнѣ, съ кѣмъ ты знакомъ, и я скажу кто ты таковъ". Иншими словами кажучи, ні на чому не виявляється, може, так виразно особистість людини, її симпатії та антипатії, та й взагалі вся вдача її, як на добіранні собі людей до вподоби, до товаришування й приятелювання. Similis simili gaudet,—кожен собі приятелів та знайомих *до душі* добірає, і, певна річ, цим самим виявляє й свою власну душу, тобто свої вподобання, свій смак, своє внутрішнє *я* От через це й можна сказати: які знайомости, така й людина,—тобто добірання знайомих стає за одну з найхарактерніших прикмет людини, за виявок її особистости: по приятелях саму людину пізнаємо.

Той самий спосіб пізнавання, що й звичайних людей, можемо прикласти й до пізнавання письменників, тільки переиначивши трохи згадану приказку. „Знайомі у кожного письменника—це насамперед дієві люде в його творах, герої його творчости—і от до письменника ми можемо обернутися з таким словом: „скажи, хто у тебе, в твоїх творах, герої, чією долею ти цікавишся найбільше—і ми скажемо, хто ти сам єси. На підставі того нехибного матеріялу ми зможемо дізнатись, яке у тебе розумове й моральне обличчя, яка вдача—не тільки як людини, але й, головним чином, як письменника та діяча громадського". Річ певна, що зовсім не треба удаватись до письменника з отаким запитанням й вимагати на його відповіді: її, відповідь оту, ми маємо перше, ніж саме питання поставимо, до того ж відповідь документально, мовляв, засвідчену й зафіксовану—в творах письменника. До них і треба обернутись, щоб свою цікавість задовольнити. От з таким питанням спробуємо підійти й до творів Франка, щоб од його самого довідатися, хоча б у загальних рисах, з ким довелось нам спіткатись.

Одну збірку своїх творів Франко охрестив—„В поті чола". Думаю, що не позверхова краса та принадність такого заголовка спокусила автора, бо чим-чим, а нахилом до зверхніх оздоб та ефектів він не грішний. Отже в наведеному заголовку виявилось, на мою думку, бажання автора висловити внутрішній зміст і суть своїх творів, і—правду треба сказати—ледве чи й можна уявити або вигадати кращу загальну формулу, яка обьєднала б і кількома словами охарактеризувала всі твори нашого письменника, яка краще б вимовила про їхню суть, значіння й напрям. „В поті чола"—аф ризм цей можна поставити за епіграф до всіх Франкових творів, під таким заголовком сміливо б можна друкувати повну збірку всього, що написав він на своєму віку... Життя „робучого люду", беручи вираз цей, певна річ, не у вузько-професійному чи класовому розумінні, а в тому широкому, що охоплює всіх, хто власною працею шматок насущного хліба собі заробляє—це життя переважно, коли не цілком, притягає увагу Франка і таке життя письменник малює правдиво, тямущою рукою справжнього художника. „Робучий люд—це гурт знайомих у нашого письменника і він глибоко і твердо вірить,

Що не Баярд, борець непоборимий,
Не Дон-Жуан, жіночих серць по ідник
Героєм наших днів, а *продуцент* о *робітник*")

Таким чином ми знайшли, хто у Франка герої, який у його гурт „знайомих". Але для нас так само не абиякої ваги річ—зараз же дізнатись, як письменник ставиться до своїх „знайомих", як він дивиться на тих, мовляв його ж таки словами, „героїв наших днів". І в позитивній, і в негативній формі теж категоричну відповідь дав наш письменник, таку категоричну, що ніякої непевности вона викликати не може. З одного боку—

Хоч порох чоловік, та вірю я в той порох
Я твердо вірю в труд його могучий,
В ті мілійони невсипущих рук,
І твердо вірю в людський ум (обучий
І в ясний день по ночі горя й мук**).

А з другого—вже з біографії Франка ми знаємо, що нелюдське знущання вчителя-ката з прототипу нашого письменника, з малого Мирона, стало йому „першим насінням *обурення, погорди і вічної вражди против усякого неволення та тиранства*"***).

Маючи відповідь і на друге з попередніх питання, лишилось нам ще одно—яких способів уживає письменник, малюючи своїх героїв і взагалі зодягаючи думки свої в одежу слова? І на це маємо так само певну відповідь:

. . . . Не час тепер ховати
Поганих струпів. Сміливою рукою
Роскрить їх треба, мимо встиду й болю
Всю гниль нещадно з тіла вирвати****)

*) Цього року, як відомо нашим читачам, має святкуватися ювилей 40 літнього літературної діяльности ветерана нашого письменства, Івана Франка. Маючи на увазі дати низку статей про заслуженого письменника, розпочинаємо цією загальною вступною характеристикою. *Ред.*

*) Франко—„З вершин і низин", 226.

**) Ibid, 218.

***) Франко—„В поті чола", 61.

****) „З вершин.., 158.

От тепер, коли хоч у загальних рисах ми дізналися, з кого складається гурт „знайомих“ у нашого письменника, як він до їх ставиться й як ті стосунки виявляє—тепер нам далеко легше й зручніше буде охопити величезне літературне надбання Франкове, до того ж роскидане й роспорошене по всяких давніх виданнях. Користуючися з тих попередніх відомостей наче з провідних ниток, легше нам і розглянутись серед змісту численних творів найвизначнішого нашого письменника за останні часи.

Сергій Єфремов.

Австро-Угорщина в албанській справі.

Австро-угорські політичні круги з напруженою увагою стежать за боротьбою біля Скутарі. А становище Скутарі по останнім відомостям зовсім невеселе: брак провіанту, тиф і скорбут діяльно допомагають чорногорцям і сербам провадити облогу міста і чорногорці дуже шанують своїх страшних спільників, бо колонна італійських санітарів не була пропущена в місто. Сполучені сили чорногорців і сербів майже в тричі перевисшують гарнізон Скутарі, і не зважаючи на фанатичну оборону міста, Скутарі незабаром примушене буде капітулювати.

Нещаслива облога Скутарі є одною з головних перешкод до заключення миру, бо балканські союзники всіми способами відтягають заключення миру, щоб дати чорногорцям можливість здобути Скутарі. Чорногорський уряд сподівається, що коли чорногорці візьмуть Скутарі, то Европа залишить здобуте місто в їх руках.

Не є виключеним, що так воно і буде, бо Европа давно вже замінила прінціп status quo на прінціп „Балкан для балканських народів“, цеб то дає можливість їм різатися досхочу, а що чорногорці одірвуть від Албанії Скутарі, так як греки одірвали Янину, то це держав дуже мало обходить, ще менше турбується про долю майбутньої Албанії Туреччина, якій в Албанії нема вже чого втрачати. В европейській пресі також непомітно вже певности в тім, що Скутарі буде належати албанцям. Лондонська конференція, як висловилася одна з віденських газет, захорувала на інфлуенцу російського посла і відкладає справу відмежовання Албанії на невідомий час. Вірним „оборонцем“ Албанії лишилася майже сама Австро-Угорщина бо Італія, конкуруючи з Австро Угорщиною і в Албанії і на цілім Балкані, веде тут подвійну гру і італійська преса один раз майже виголошує похід проти Сербії і Чорногорії, а другий раз повідомляє про цілковиту лояльність Італії в відносинах до славян. Нервовість австро угорського уряду в албанських справах побільшується послідним інцідентом в Джіовані.

Ді-Медуа з пароходом „Скодра“, що належить угорсько-хорватській компанії, чорногорські жандари і сербські військові власті, як відомо, заборонили капітанові вигрузити товари і з револьверами в руках примусили його перевозити сербських салдатів з кораблів, що не могли дістатися до берега, але кораблі ці були розстріляні крейсером „Гамідіє“, а капітан „Скодри“, перевезши з примусу 400 сербських салдатів, повним ходом прийшов до Фіуме із скаргою на сербів та чорногорців.

Інцідент в гавані ді-Медуа, який так нагадує відому історію з консулом Прохаскою, дав нагоду для протесту австро-угорського уряду в Цетінье, і посел фон-Гіель в рішучій формі зажадав повної сатисфакції за напад на австро-угорський пароход. Власне протест Гіеля був направлений не стільки проти поведення чорногорців в гавані ді-Медуа, як проти їх способів ведення облоги Скутарі і взагалі війни з албанцями. Між иншим австро-угорський уряд домагається від чорногорського уряду дозволу для мирного населення Скутарі вийти з міста та припинення бомбардірования частини міста, заселеної іноземцями.

Далі Австро-Угорщина домагається припинення насильств в околицях Дякова і розслідування цих подій. Протест австро-угорського уряду великих наслідків звичайно не матиме; але він є симптомом того, що Австро-Угорщина не обмежується дипломатичною діяльністю в розвязанню албанського питання, а починає робити активні заходи в бажанім для себе напрямі.

Тепер ще досить трудно сказати наперед чи залишиться Скутарі в межах нової Албанії, чи буде передано Чорногорії, але треба признати, що нерішуче поведення великих держав в питанню про межі майбутньої Албанії не тільки спричинюється до страшного проливу крови під стінами Скутарі, а і загрожує европейському спокою. Бо коли представники Европи в Лондоні не можуть погодитися в албанській справі, то для самих Австро-Угорщини і Росії зробити це буде ще трудніше. Уперта ж облога Скутарі і пляни Сербії що до будівлі гавані і залізничої станції в Дураццо показують, що серби і чорногорці не дуже-то зважають на погляди великих держав, а ужити збройної сили проти них Европа не може, доки поміж самими великими державами немає згоди. Були часи коли великі держави панували над Балканом, використовуючи незгоду поміж балканськими народами, але ті часи минули, тепер найдрібнійша з дрібних—Чорногорія—робить собі, що хоче, використовуючи безголовья европейської дипломатії і непокоїть цілу Европу. З рештою безмірний зріст озброєння Европи недвозначно доводить її стремління до миру і треба сподіватись, що без енергійного підтримання з боку инших членів тридержавного союза Австро-Угорщина не почне рішучих виступів проти Сербії і Чорногорії, а при нейтралітеті Англії тридержавний союз матиме спроможність розвязати албанське питання, не віддавши всіх головних міст Албанії балканським союзникам.

М. Данько.

Реферат про українське будівництво.

Цими днями у Харькові відбулося засідання літературно-художнього гуртка, на якому архітектор К. Н. Жуков прочитав доклад „Про українське будівництво“.

Свій доклад д. Жуков постарався улаштувати так, що, як пишуть харьківські газети, він вийшов „стройнымъ и интереснымъ“.

Докладчик, зазначивши, що вивчення стилю та його властивостей можливе тільки при уважному сопоставленні та порівнянні його з иншими стилями, перейшов прямо до демонстрування діапозитивних картин на екранах.

Почав д. Жуков з тих архітектурних форм, які нарешті звуть тепер „українським стилем“, і показав як ці форми з самих первісних розвивались, ускладнялись, набували все більш певний і своєрідний характер стилю; далі докладчик показав пристосованість конструкції форм до масс, поставивши поруч з українським памятники архітектури московського стилю і польського, підкресливши при цьому неконструктивність форм і масс останніх двох і логічність та стройність першого і зазначивши той факт, що багато прийомів конструірования форм Московщина перейняла з України (храм в Путинках).

Од церковного будівництва докладчик перейшов до старо-українського світського будівництва, а опісля й до сучасного українського стилю, що тепер почав відроджуватися.

Тут знов за допомогою порівнянь з будівництвом на Московщині, докладчик показав европейський характер сучасного українського (відродженого) стилю і на церковність московського, теж відродженого стилю (будинок в Москві), форми якого не мають характеру европейського стилю.

Таким чином завданням докладчика було: вияснити форми українського будівництва, вживання їх в сучасному відродженому українському будівництві і европейський характер архітектури відродженого стилю, що він з успіхом і виконав.

Опонентом докладчикові був один тільки художник В. В. Третяков. Своє заперечення засновував він на історичних дослідах. Треба, на його думку, вирішити насамперед головне питання: чи українська архітектура по своїй конструкції є творчістю українського народу, чи, прийнявши архітектурні форми з Заходу (найбільше з Польщі), і пристосовуючись до матерьялу, вона приклала їх до свого деревляного будівництва. Далі д. Третяков казав, що можна простежити вплив будівництва Московщини на Україну (секти, головним чином, староміри). Трактуючи український стиль, як логічне і конструітивне сочетання масс, форм і ліній в гармоничному сочетанні, д. Третяков помічає нелогічність сочетання і неконструітивність прикладання форм і масс старо-українського стилю до будівель сучасного типу (двох-трьох і чотирьохповерхових будинків). Европейський облик в українському стилю, на думку опонента, є тільки через те, що його модернізовано.

Відповідаючи своєму опонентові, д. Жуков заявив, що з історичного боку досліджувати український стиль він не може. Питання це дуже складне і мало досліджене. Европейський же характер відродженого українського стилю признає багато архітекторів і учених.

З газет та журналів.

*** Як відомо міністр внутрішніх справ Н. А. Маклаков наполігся завести для російської періодичної преси „старые, добрые нравы“, коли кожне число газети мусіло перше побувать в цензора і тільки після цього могло побачити світ.

Вся поступова російська преса одноголосно осудила цей намір міністра і визнала його „кроком назад“. В числі 64 „Дня“ видрукована стаття д. Н—ева,—„Существуетъ ли у насъ цензура“? Д-ій Н—ев нагадує читачам, що власне не великий „крок назад“ буде, коли справдяться надії п. Маклакова, бо і тепер у нас істнує „предварительная цензура“ хоч не на папері, так в житті:

„Вимагання давати „гранки на просмотръ до выхода номера“—звичайне явище в провінції,—пише д. Н—ев. —В свій час цього вимагали од „Саратовскаго Дневника“, „Козловской газеты“, „Голоса Кавказа“, „Голоса Бѣлостока“ і инш. В північно-західному краї чимало газет „изъ практическихъ соображеній“, самі давали числа газет на прогляд цензорові, звертаючись до нього „за справками і порадами“.

В Луганському редактор, сидючи в тюрмі, знемігся і захворів. Коли ж він видав росписку, що визнає над своєю газетою „предварительную цензуру исправника“, тоді його... випустили.

В Новоросійському „Черноморское побережье“, знесилившись од репресій, офіціально прохає для своєї газети „о возстановленіи предварительной цензуры“, обіцяючи казні виплачувати жалування цензорові вкупі, по половині.

Редактор „Камско-Волжской Рѣчи“, подав в сенат „жалобу на неправильное наложеніе штрафа“. Він вказує в своєму проханні, що між ним і адміністрацією істнує „добровольное соглашеніе“, по якому він „представляетъ газету на предварительный просмотръ инспектора по дѣламъ печати“. Стаття же, за яку накладено штраф, не тільки подана на такий „просмотръ“, але була і виправлена „согласно указаніямъ инспектора“.

Сенат задовольнив прохання п. редактора“.

Хіба після цього трудно завести цензуру періодичних видань?—закінчує свою статтю д. Н—ев.

Відгуки парламентського життя.

> Депутат Крупенський казав у розмові з представниками преси, що для користної праці Державної Думи потрібне обьєднання з урядом. Обьєднанню стоять на перешкоді неорганізованність уряду й намагання опозіції росколоти центр Думи.

> Октябрист Антонов заявив, що змови, яка ніби одбулася між октябристами і націоналистами з приводу питання про утворення більшости,—не було.

> Одбулося сполучене засідання центру й націоналистів. Більшість висловилася за союз між націоналистами й центром і за згоду з октябристами, не розбиваючи злагоди і з правими. Вирішили цими днями впорядити обьєднане бюро для всіх фракцій майбутньої більшости.

> На засіданні бюро октябристів вирішили скликати на весні конференцію октябристів для обміркування чергових політичних питань. Нарада виробляє програму майбутнього в осени партійного зїзду.

> В. Н. Коковцев надіслав листа секретареві Державної Думи, в якому подає відповідь уряду на питання докладчиків по залізнодорожньому росписові про реорганізацію комісії про нові залізниці. „Уряд,—заявляє Коковцев, не має думки—подавати проект про зміну організації комісії, бо комісія має всього тільки підготовче значіння. Постанова комісії, як органу дорадчого, не має вирішаючого значіння в справі проведення нових доріг.

Погляд уряду на цю справу був висловлений в проекті, якого було внесено в третю Держ. Думу.

Державна Дума з тим поглядом не погодилася.

> Херсонський депутат, октябрист Ковалів (землевласник), одмовився од депутатства.

> Сухомлінов подав у Державну Думу законопроект про поліпшення становища гражданських чиновників військового відомства.

> В канцелярію Держ. Думи надіслано виборче діловодство з Одеси.

По Росії.

— **Маклаков про „втихомирення в державі“.** Міністр внутр. справ Маклаков вніс в Держ. Думу законопроект про асігновку 150,000 карб. на видачу субсідій чинам поліції та окремого корпусу жандармів.

В поясняючій записці, прикладеній до законопроекту, Маклаков зупиняється на питанні,—чи настало в державі втихомирення?

Міністр внутр. справ сповіщає, що „по статистичних данних, які має міністерство внутрішніх справ, число озброєних нападів та розбишацтв і, в звязку з цим, число постраждавших урядових і приватних особ в 1912 році зменшилось проти минулих років“.

От же, Маклаков визнає, що збільшена злочинність в державі й досі є, і що „бажанного втихомирення в державі ще немає й громадське життя не вступило у свою нормальну колію“

Щоб довести це, Маклаков наводить низку статистичних відомостей про озброєні напади та розбишацтва протягом з року 1907 по 1-е января 1913 року.

По данних департаменту поліції наслідки озброєння нападів та розбишацтв в 1907—1912 рр. є такі:

Вбито:

Роки.	Число озброєних нап. та розбишацтв	Урядових особ	Приватних особ
1907	9,998	673	1,388
1908	11,044	438	1,561
1909	7,132	237	1,006
1910	4,914	158	776
1911	2,808	141	584
1912	2,443	88	447

Число постраждавших чинів поліції та окремого корпусу жандармів в 1906—1912 р.р., по відомостях мін. вн. справ є таке:

Вбито:

Роки.	Чинів поліції.	Чинів. окр. кор. жандармів.
1906	324	43
1907	380	36
1908	166	26
1909	106	6
1910	64	4
1911	79	4
1912	41	3

(„С. Сл.“).

— **„Вихованці Шахова“.** Московський філантроп Шахов одержав чими днями першу звістку од своїх нових вихованців: група гимназистів, що виїхала за кордон раніш инших, прислала йому колективного листа, в якому з захопленням оповідає про нові враження та надії на гарну будучину.

Усі 4 гимназисти рішили вступити в женевський університет не вільними слухачами, од яких не вимагають ніяких діпломів, а дійсними студентами.

Це трохи складніше: треба попереду витримати іспит, що вимагає, крім розуміння мови, ще й доброї підготовки, якої бракує нашим гимназіям.

В Женеві „вітмерці“, з допомогою священника місцевої російської церкви улаштовались, як вони самі кажуть, дуже добре.

Оселився за кордоном й другий „вихованець“ Шахова — семинарист С. Безсонов, що поїхав в Берн „ходаком“.

Вступає він на медичний факультет, а поки що старається вивчитись німецької мови, для чого ходе в німецьку церкву на всякі зібрання.

Цими днями в Берн виїздять ще два семинариста, що їх увільнено одночасно з Безсоновим.

Через кілька днів і сам Шахов їде за кордон. Тут він надіється провідати своїх вихованців і допомогти їм своїми порадами.

(Р. Сл.)

— **Стражник-грабіжник.** Як пише „Вар. Мысль“, мясника Павла Новицького, що їхав на ярмарок щоб купити там свиней, перестрів земський стражник, який, приклавши до його чола браунінга, скомандував: „руки вгору“ й почав трусити його. Знайшовши у Н. усього 2 карб., стражник почав вимагати, щоб той давав ще, заявивши, що з такими грішми не їздять на ярмарок. Переляканий мясник витяг сховані під сорочкою 408 карб. і оддав їх стражникові.

Останній, одержавши гроші, скомандував мясникові: „тепер іди к бісу!“ і зник в кущі.

Стражника-грабіжника піймали. З одібраних грошей він встиг витратити десять карб.

— **„Столоначальник в повітрі“.** В осени минулого року в департамент державних скарбів по рекомендації захистників „академизму“, а також чл. Дер. Думи Г. Г. Замисловського та Кривошеїна було прийнято на службу насадителя в СПб. політехничному інституті „академичної“ корпорації п-на Б-ського, що тільки що скінчив цей інститут з 2 нагородою.

Б-ському зараз же дали посаду столоначальника з жалуванням в 2.500 карб. на рік, то б то ту посаду, дослужитись до якої при звичайних умовах, навіть при найшвидчій карьєрі, треба не менш 4—5 років. За цей час його пряме начальство, не знаючи що з ним робити, переводило його тричі з одного оддїлу в другий і зараз Б, називаючись „столоначальником“, не має ніякого „столу“, через що ті, що з ним служать, прозвали його „столоначальником в повітрі“.

(Р. М.).

— **Винахід студента.** Студент московського університету В. скомпонував невеличкий „карманний“ апарат, що його можна прикладати до усякого телефону.

Дякуючи цьому апаратові, телефоном можна користуватись при найнеможливіших зовнішніх умовах—можна говорити під крики й шум і при тому так, що присутні не почують ні одного слова.

З життя недержавних націй.

Киргизи подали на Височайше імя прохання, щоб їм даровано було право вибірати послів до Державної Думи, щоб кращих земель їх не роздавали більше переселенцям, щоб переселення до Степного Краю зовсім було припинено та щоб дозволено було киргизам мати свої духовні правління.

Татари бугурусланського повіту (самарської губ.) с. Єрмак трохи не вбили муллу за те, що він завів при татарській школі (медрессе) навчання російської мови. Вчинок мулли татари поясняють впливом православних місионерів.

В кузнецькому повіті (саратівської губ.) в с. Дума троє татар побили учителя Бікбулатова за те, що він навчав дітей географії. Цеї науки магометанська віра ніби то не дозволяє.

Жидівські пьєси на жаргоні. Бувший одеський градоначальник ген. Толмачов заборонив жидівським антрепреньорам А. Фішзону й М. Сабсаю виставляти пьєси на жидівському жаргоні (а не на німецькій мові, на яку є дозвіл). Тепер Фішзон звернувся до головного управління в справах друку з проханням дозволити йому вистави на жаргоні. На це прийшла відповідь, що „разрѣшеніе постановки пьесъ на жаргонѣ въ чертѣ еврейской осѣдлости и при наличіи цензурованныхъ экземпляровъ пьесъ зависитъ всецѣло отъ мѣстной высшей администраціи“, це б то в Одесі—од д. градоначальника.

Жиди проти Падеревського. У Варшаві жидівська преса роспочала велику агітацію проти концертів польського піяниста Г. Падеревського, призначених у Варшаві і Люблині. Агітація ця є, очевидно, наслідком напружено ворожих відносин між поляками і жидами в Царстві Польському. Падеревський до того ж був давніше жидом, а опісля покинув жидівську віру і пристав до поляків.

„Бурятське повстання“. Справу про „бурятське повстаніня“, за яку у нас уже писалося, розглядав цими днями читинський окружний суд в м. Верхнеудинському. На лавах для підсудних сиділи — популярний серед бурятів громадський діяч Вамбоциренів, Очиров, Даржіїв, Бармаїв і Гадмаїв, яких обвинувачувано по 3 п. 129 ст. Натовпи бурятів навколо судового будинку величезний.

Після двохденного суду всіх підсудних виправдано.

Сторінки життя.

Невеселе.

Люблю оті газетні рядки, що кидають тобі часами в межи очі, глузуючи з тебе, таку хроніку життя, від якої холоне кров.

Ага! Захолов? Оце тобі життя твоє, за яке ти ухопився навіженно обома руками, наче за що путяще! Оце тобі „весна зелена“, оце тобі „сонце золоте“, „віра“, „надія“, „дні оновлення“!

Отак обступають мене часами озлоблені газетні рядки, щоб віру в красу живого життя убити і одчаєм холодним усе моє єство пригнобити.

І справді на мить зневіришся, на мить подумаєш, що життя—то горе, сльози, жорстокість, глум...

А потім тільки голову підведеш у-гору, де світять зорі, звідкіля віє невмирущим, як уже душа знов славо словить оте саме, що ми уперто звемо життям.

. . . . . .

Беру скілька газетних вирізок, кладу їх поруч, читаю: „В Кременці якийсь чоловік одну дочку дівчинку задушив, другу застрелив і застрелився сам, написавши записку: „жінка померла, злидні примусили“...

Весело?!

„В Іркутщині буквально з голоду помер засланець“.

Радісно?!

„В Білопіллі, сумського пов., конторщик так розлютовався на свою дитину, що загриз її зубами на смерть. На спинці в дитини було 34 ранки від батькових зубів, а батька повели в поліцію з закрівавленими зубами.

Ніжною пахне любовію?!

„Петербурзький окр. суд виправдав діда 70 років, який зарубав свою жінку за те, що застав її з рідним сином“..

Оттакою красою життя, здебільшого, останніми часами сповнені газетні рядки, від яких однак не сила одірватись, бо усе ж таки хочеться там таки побачити хоч манісіньку звісточку про кра у душі людини, хоч натяк на те, що буде колись на землі,—не царство жорстоких батьків, які загризають своїх дітей, а царство любови.

І що більше отого жаху по газетах, то більше і більше росте віра в прихід того царства, бо дожились уже до краю.

Л. Чулий.

По Україні.

У Київі

Клуб „Родина“. Сьогодня в клубі „Родина“ д. Сідлецький читає реферат—„Хліборобство в Південній Америці“. Початок о 8 год. вечора.

Відгук и промови депутата Іванова. Київська вечірня газета „Посл. Нов.“ одержала вчора телеграму з Петербургу, що помішник київського поліціймейстера Верьовкін клопочеться про дозвіл притягти до одповідальности київського депутата Іванова за його промову в Державній Думі про утиски київської поліції на передвиборчих зібраннях.

Залізно-дорожні крадижки. Управління південно-західної залізної дороги закінчило тепер слідство в справі фальшивих накладних. Справа ця така. На станції Ровно комісіонер М. Шпак подав накладну на викуп 9 пакунків бавовняника в 72 п. 10 ф.

При цьому Шпак заявив залізнодорожній адміністрації, що накладна фальшива. Начальник станції почав розглядати дублікат накладної і також помітив, що і дублікат фальшивий.

В цій справі було зроблено слідство. Залізнодорожня адміністрація разом з поліцією пішла у гостинницю до Фінкельштейна, який доручив Шпакові викупити крам. Разом з Фінкельштейном в гостинниці застали і Перельтата.

При допиті Фінкельштейн сказав свою правдиву фамілію — Фрід. Обох було арештовано.

Залізно-дорожня адміністрація зробила у себе перевірку Виявилось, що у Бердичеві було знайдено 13 пачок бавовнянику вагою в 103 пуди 20 фунтів, що було вислано з Лодзі.

При дальніших дослідах виявилось, що увесь бавовняник з Лодзі було одправлено по адресам—Ровно, Харьків, Бердичів і Київ.

Після цього вдалось викрити, що деякі комісіонери підкупали служащих, які підчищали адреси на накладних.

Замісць бавовняника по справжнім адресам пересилали усякий мотлох. Справу передано судовому слідчому.

Залізно-дорожня панама. Вчора начальник південно-західної залізної дороги В. П. Шміт, повернувся у Київ. До начальника дороги приходило 7 служащих, увільнених з юридичного оддїлу і прохали, щоб їх було залишено на посадах. В. П. Шміт згодився з проханням служащих, але при цьому сказав, що судової справи проти них не буде залишено.

Судовий слідчий Пурик почав робити допити в справі юридичного оддїлу. Мають допитувати скількох адвокатів.

Як відомо, в паперах, знайдених у скупщиків є помітки про видачу грошей залізно-дорожнім адвокатам. Коли виявиться, що це хабарі, то їх притягнуть до суду. Коли ж це просто якісь

грошові стосунки з скупщиками, то скомпромітовані адвокати будуть позбавлені посад.

Українські мережки. Київське кустарне товариство видало другу книжку мережок XVIII віку (8 таблиць). Видання призначається для кустарів

Кооперативна нарада. Київська контора державного банку скликає нараду представників інституцій, що допомагають кредітовій кооперації на Київщині.

Анкета про школи. Київська губернська земська управа зробила анкету між повітовими земськими управами про гроші, що видано на будівлю і содержування шкіл казенними, громадськими інституціями і приватними особами.

Справа про вбивство агента сискної поліції. Вчора в судовій палаті розглядалася справа про убивство агента сискної поліції Є. Волосини. Обвинувачувався за убивство Масенко, який 20 августа 1912 року стріляв в Волосину з браунінга.

Палата засудила Масенка на 15 років в каторгу.

Розвій кооперації на Вкраїні. Південно-західний край по кооперації, а власне Київщина, займає перше місце у Росії.

На Київщині є тепер 678 кооперативних т-в. (На Поділлі 487 і на Волині 80).

Перше товариство на Київщині засновано у 1886 році. (На Поділлі у 1893 і на Волині в 1899 р.).

Виставка собак. Київське товариство правильного полювання звернулося до п. київського губернатора з проханням про дозвіл одкрити (20—24 апріля) виставку собак у Київі.

Конгрес по опеці дітей. Головне тюремне управління повідомило київський університет, що в юлі місяці у Брюселі одбудеться міжнародній конгрес по опеці дітей. На конгресі справу буде освічено з боку практичного і наукового.

В справі земського фінансового зьїзду Київська губернська земська управа розіслала усім губернським і повітовим земським управам проект загально-російського земського зьїзда у Київі по фінансовим справам.

Вісти з краю.

Діяльність адмін страції.

Єврейські справи. По відомостям губернського правління в 1912 році було вислано із сел волинської губ. коло 4000 душ евреїв.

Злодійство на почті. В Одесі після арешту двох почтових чиновників, адміністрація викрила грандіозну панаму з документами, що пересилались в різні торгові центри. Оперірував гарно улаштований гурток аферистів на чолі з якимсь Мишичом. Цей гурток притяг до себе і де-яких чиновників Свою діяльність гурток роспочав торік. В гуртку працювало 40 душ. Почтові чиновники крали заказні листи і витягали з них документи—переважно чеки, переводні білети, векселі, накладні залізниць, пароходів і акредитиві. Потім ці документи попадали в рукі членів гуртка, які і брали по підложним документам гроші. Гадають, що цей гурток накрав всяких документів на 1,000,000 карб.

По судах.

За наклеп. Житомірський окружний суд розбірав діло редактора чорносотенської газети „Жизнь Волыни", Петровича: його обвинувачували за фельєтон про доктора Бінштока, про котрого писалося там, що буцім-то доктор був предсідателем житомірської республіки в 1905 році. За такий наклеп Петровича засудили в тюрму на 2 місяці.

В Єлисаветграді судили бувшого начальника олександрівської сискної поліції С. Л. Чернявського, якого торік було засужено на два роки в арештанські роти за бійку та шахрайство. Тепер його судили за вимагання у селян грошей. Чернявський в суд не прийшов і діло одложено на далі. Суд постановив арештувати Чернявського.

По селах.

„Скіт". В „Подолянинѣ" надруковано такого листа К. Попової: Я була в церкві новоодкритого скіту коло деревні Майдани Сохнянські, літинського повіту. Я зацікавилась, хто збудував цей скіт і мені прочане сказали, що його збудував якийсь мужик Андрій (його баба живе в селі Кулинь), котрий, як я його бачила, ходить в рясі, в скуфії по церкві, дає священицьке благословення і т. инше. Цей Андрій шахрайством купив клапоть землі, приймає в скіт всяких пройдисвітів, видурює у них по сто карбованців за те, що приймає, а потім знов їх проганяє; приймає він не тільки чоловіків, а й жінок".

Цікава фабрика. Коло села Хітців, гадяцького повіту, пан С—в купив болото з участком землі, де має влаштувати фабрику виробів з рибьячої луски.

Вбивство батька. В с. Орловці (на Чернігівщині) цими днями сталось велике злочинство—молодий хлопець Корній Степаненко вбив свого рідного батька. Торік брат Корнія пішов у москалі і покинув дома молоду жінку. Вона вподобалась Корнієві і вони покохались. Батько Корнія—стара людина—побачивши такі події сина, став його корити та хаяти. Корнієві це невподобалось і він дістав десь рушницю та й застрелив батька. Потім вбивець, як побачив, що він таке наробив, хотів і собі вкоротити віку та люде його вирятували. Душогуба арештовано посажено в острог.

Хулігани.

Недавно в Сумах, в 12 годин ночі, три гімназисти й один студент повибивали вікна: в кватирі кравця Гуревича, Коровая та магазині Пашкова. Городовий хотів арештувать хуліганів, з котрих два—сини прокурора сумського окружного суду Н., та ті зустріли його кулаками і втікли. Половили хуліганів солдати і одвели їх в участок. Городовий в участкові заявив, що його хулігани били. По закону за такий вчинок хуліганів треба було покарати—або штрафом (500 карб.), або трьома місяцями арешту. Та ні штрафу, ні арешту не було: довелось одповідати тільки городовому, що хотів арештувать хуліганів, бо пристав, погрожуючи йому оддати під суд, примусив його подати прохання про одставку, і городовий подав.

Завідуючий залізничою школою в Слободці (на Поділлі), Білоусов, про котрого у нас повідомлялось, що він бив евреїв, щоб виправдити себе, скликає батьків учнів і просить підписатися під заявою, де він називає себе „честнѣйшимъ".

Всякі звістки.

Автографи св. Тихона. У Харькові чиновник Яковенко в архиві харьківської консісторії знайшов документи, на яких є резолюції св. Тихона Задонського, написані його рукою в 1674 р.

Закриття кіоску. В Умані закрито газетний кіоск уманського одділу союза руського народу.

Курси. Подільський губернський комітет виноградарства та виноробства у маї улаштує курси для інструкторів по виноградарству та народніх вчителів.

Грабіж. Недавно в селі Богатирі, маріупольського повіту, злочинці пограбували у монопольці 1,105 карб. грошей.

Прибуток. З села Оленівки, васильківського повіту, повідомляють, що місцеве кредітове товариство за 1912 рік мало 5,200 карб. чистого прибутку. В цьому році валовий оборот за январь та февраль місяці був 206,000 карб.

Галичина.

(Од власних кореспондентів).

Українські виклади у львівськім університеті в літнім семестрі 1913 р. В цьогорічнім літнім семестрі будуть викладати оці українські професори і доценти у львівському університеті: На теологичнім виділі: Звич. проф. о. Бортошевський: Пастирське богословіє (часть II) і вестиме гомілетичний семінар, о. Гузар буде викладати катехитику і методику. На правничім виділі: Звич. професор д-р Стебельський буде викладати австрійське право приватне, австрійське поступовання карне, науку про вязниці та буде вести криміналістичний семінар; прив. доцент д-р Вергановський буде викладати цивільну процедуру (дальше). На філософичнім виділі: проф. Грушевський читатиме виклади про Хмельниччину, й вибрані питання з історії східної Европи і історичні вправи. Прив.-доцент д-р Томашівський викладатиме „З історії так званого східного питання" та буде вести історичні вправи. Звич. проф. д-р Кирило Студинський викладатиме про староруське письменство (ч. II) і про Ігнатія Потія та його літературну творчість (в триста літ смерти), та буде вести практичні вправи з области церковнославянської і староруської граматики і семінар для руської філології. Прив.-доц. д-р Ст. Рудницький буде викладати описову географію ч. I. і вестиме географичні екскурсії. Окрім того лектор української мови дир. Кокорудз учитиме на першім відділі про складню, читання і писання, а на другім відділі відміни іменника і дієслова, та вестиме лектуру й стилістичні вправи.

В справі польських стрілецьких дружин рішено—як довідується Polnis he Korr.—удержати польські національні бойові організації, не дивлячись на поліпшення міжнародніх відносин. Організації, утворені „Соколами", будуть полишені під самостійним проводом соціяльського начальства, щоб одмежувати їх од впливу партійних роздорів. Инші бойові організації остаються по части під проводом „Народової Ради" а почасти під проводом „Тимчасової комісії".—Орган п. Стапінського Kurjer codzienny" пише, що міністерство краєвої оборони пригадало польським товариствам стрілецьким, постанови закону з 1852-го р., які забороняють особам, що не належать до активної армії, являтися без спеціяльного приводу публично і зброєю або відбувати корпоративно військові справи. Поліційні органи одержали вже відповідні інструкції. Поляки рішили стрілецькі товариства, що істнують на основі закону про товариства, з 1867 р. перетворити на організаційні, що опиралися б на постановах цісарського патенту з 1855 р.

Український національний музей у Львові (ул. Мохнацького, 42) за февраль місяць збагатився 128 предметами. Серед них найзамітніші були у відділи гуцульщини. Між цими предметами гідні уваги—пара емалірованих чепраг з буковинської гуцулії, писані стіл, мисник, скриня, ярмо, сідло, дві фльояри, підсвічник дуже інтересної форми і виконання, сірничка і баклаг. Серед виробів з иншого матеріялу—рогевий порошник хвилястого орнаменту, — букуріл — ремінь висаджуваний оловяним орнаментом, зґарка з хрестиків і колокільців, та друга із старих австрійських монет XVIII в. і старий, дуже добре захований килим.

Відділ етнографії збагатився прекрасним по замислові і виконанню даром Онишкевичів повного жіночого одягу—упліт, сорочка гафтована, бита (друкована) спідниця, запаска з крайкою і 7 шнурків пацьорок.

Відділ іконописи і старого славяно-візантийського малярства збагатився таки дуже цінними набутками. А саме: 5-ю старими бронзовими таблетками ніжної старинної великоруської емалі XVII в., набутими при помочи о. І. Кишакевича, величавим виданням Н. П. Лихачева про Іконографію Богоматери і вплив гр.-італійської іконописи на слав.-візант. XV—XVI вв., великим образом Страстей Госп. поч. XVII в. в неперемальованих партиях дуже доброго письма (з Хишевич), парою царських врат прекрасної ренесанської різьби поч. XVII в. (Хишевичі), 4-ма намістними іконами полов. XVII в. (дар. проф. політехніки М. Ковальчука) і іконою Успенія прес. Богородиці в орігінальнім обрамленню поч. XVIII в. (о. Лисинецький з Космача). У відділі золотництва інтересні набутки—срібна гравірована ложечка к. XVII в. (від о. Моравського) і срібна кадильниця 1692 р. З залізних предметів інтересні: тарілка о пром. 20 см. з зображенями австр. князів від Рудольфа I. до Фердинанда II (о. Дудкевич з Кропивника), колодка гравірована 1796 р. (п. Яр. Пастернак з Зіболок) і дві старі печатки (о. Кишакевич). Серед рукописей найінтересніше Євангеліє 1546 р. з мінятурами евангелистів і багатими заставками на перших сторінках, метрика 1716—1750 р. (о. Савицький) і Напівія на Вознесеніє Господнє М. Шашкевича 23/5 1838 р. через проф. К. Студинського від о Дидика). З друків одержано: Месія правдивий (о. Кульчицький). Compendium medi um 1703 р., Ephemeris historio pol tika S. Warski 1702 р. (історичний календар після днів року). Bibli theka grae a Fabricii 12 т. і Граматика російськаго языка—Gramat. języka rosjsk M. Бутовського 1809 у Почаєві друкована.—Найзамітніший набуток в цім місяці походить від п. графа Михайла Тишкевича, що переслав на руки проф. К. Студинського олійний образ „Мрії". Образ цей кисти самого вірителя (Михайло Каленик) величиною 131×96 цм. зображає на першім плані молодого парубка погруженого в сні на землі коло догораючого багаття.

Ранній ранок; густа мрака застелює все легкою пеленою, через яку далеко на краєвиді ледві пробиваються перші проміні раннього світання. Над лежачим нахилився устами до голови Крилатий Геній і шепотом веде сплячого в країну „Мрій" у минувшину України, показуючи йому ряд найвизначніших діячів—Хмельницького... Розумовського.. Гонту з сином звязаних... Шевченка... Образ той, то алегорія національної самосвідомости—сильна і інтересна.

Буковина.

(Од власних кореспондентів).

По арештованнях роспо. ядчиків „Селянської Каси". Зпоміж арештованих досі в справі „Селянської Каси" вийшов досі на волю під заставу тільки Айзенкрафт, зате д-р Л Когут і М. Огроднік осталися в слідчій вязниці дальше. М. Огроднік просив, щоб його випущено на волю під заставу 8000 корон, але львівський суд краєвий зажадав застави 25,000 корон, а вищий суд краєвий підніс її аж до висоти 50,000 корон. Огроднік, добачуючи в збільшенню застави намір знівечити його економично, почав—як доносять черновецькі часописи—цього вівторка голодівку. Ця справа прийде на засідання палати радних.

В наших товариствах.

Петербурзька „Громада". У неділю 3 марта в Петербурзькому Українському Клубі „Громада" Дм. Дяченко при повній авдиторії прочитав інтереснаго реферата про український архитектурний стиль. Реферат було ілюстровано малюнками чарівного ліхтаря і невеличкою виставкою в кімнатах клубу з фотографій стародавніх українських будинків та проектів новітніх будов в українському стилі.

Реферат свій д. Дяченко розбив на дві половині і в першій частині торкнувся був виключно архитектури будинку Григорія Галагана в с. Лебединцях, пирятинського повіту, котрий дякуючи заходам референта, має вже детальний опис з точними обмірами і рисунками найцікавіших подробиць.

У другій половині докладу д. Дяченка мова йшла про деревляні українські церкви, але, на жаль, автор обмежився тільки церквами Полтавщини й зовсім не торкнувся в своїй характеристиці українського стилю мурованих церков хоч би на тій же Полтавщині та не взяв деревляних і камяних памяток церковної і свіцької будов архитектури по инших кутках України, що розкидані на всім просторі від Карпатів до Кавказу у досить ще великому числі.

Слухачі сподівалися також, що референт торкнеться походження українського стилю й де-яких спірних питань, напр., який стиль був на Україні до вироблення української барокової архитектури, але цього не було зачеплено через брак часу або матеріялу.

Подібні питання навязуються одначе досить часто й їх треба виясувати, хоча би зважаючи на похід проти українського архитектурного стилю з боку всяких його ворогів Врешті, було б дуже добре, як би д. Дяченко опублікував де-які свої матеріяли в котромусь артистичному українському виданню

Його рисунки і фотографії Лебединського дому, як і де-яких церков (рідкі типи однобанні та двохбанні) вповні варті того, щоб показати їх на очі ширшого суспільства, а не тільки Петербурзького.

К. Ладиженко.

За кордоном.

Біля Адріанополя.

В білградській газеті „Вечірні Новини" надруковано листа одного сербського офицера, що перебуває під Адріанополем В листі малюється тяжке становище салдатів, що облягли кріпость. Більш за все салдати бідують од великої холодненчі, що досягає часом до 25° по Цельсію. Замерзають салдати досить часто По де-яких місцях сніг лежить глибше 2-х аршин.

Що до бомбардіровки Адрианополя, то її ні в якому разі не можна назвати серйозною. Сербське військо находиться на 18 верстов од Адріанополя, а болгарське—ще далі.

„З того часу, як я тут,—пише офицер,—в місто упало не більше двох снарядів. В болгарів зовсім немає потрібних для облоги орудій, а серби не можуть через глибокий сніг встановити як слід своїх".

Ці відомости підтвержуються листом другого сербського офицера, надрукованим в газеті „Трговінський Гласник". Чоботи у салдатів зовсім порвались. Палива нема. Салдати мерзнуть і не сплять вночі. Скілька сот чоловік захворіло.

По иншим відомостям, як у болгарів, так і в сербів мало харчів.

Зважаючи на те, що ці сумні звістки йдуть од союзників і надруковані в славянських газетах, можна бути певним за їх правдивість. Союзникам тяжко провадити війну і замирення для їх потрібне не менше, ніж для турків.

Ультіматум турецьких офицерів великому візіреві.

Молодотурецький переворот росколов армію на два ворожих табори і нелади між офицерами, що належать до военної ліги, не припинялись з часу вбивства Назіма-паші.

По останніх відомостях з Костянтинополя, комітет офицерів подав великому візіреві Шефкет-паші заяву, що скоріше сподівається на акт обвинувачення, ніж на звертання офицерів до начальства. В заяві написано:

„Послідня революція, що потягла за собою нову війну, на очі довела, що купка людей домагається тільки задовольнення власних егоістичних інтересів. На великий жаль і великий візирь, що користується загальною пошаною у війську, пособляв цій течії. Коли б зміною правительства можливо було охоронити інтереси держави, офицери і армія піддержали б нове правительство. Та, на жаль, останнє не зуміло забезпечить тих здобутків, які було зроблено старим правительством.

Тоді здобули згоду союзників на те, щоб Адріанополь зостався під протекторатом султана, не треба було платити контрібуції і була забезпечена межа, яка вперджувала за Турцією такі великої ваги пункти, як Гюмюльджина, Дімотика, Деде-агач і Кіркілісе, автономія Албанії зоставалась під суверенітетом Турції. Нове правительство, захопивши владу для задовольнення власних інтересів, за півтора місяця нічого не добилось. За те при ньому втеряно Яніну, і воно є причиною того, що союзники поставили нові умови миру. Офицерський корпус, маючи певність, що зміна правительства послужила тільки особистим цілям, вважає за обовязок звернутися до великого візіря з таким запитанням: Коли Ваше Високоствєрдженство в тому, що военне становище Турції дає їй змогу боронити свої інтереси краще, ніж те робило старе правительство, чому же Ви, через скілька тижнів після того як влада перейшла до Ваших рух, згожуєтесь на гірші умови миру? Чому Ви не розшукаєте злочинця, що вбив бувшого военного міністра? Адже число особ що пройшли в Порту в военній формі, було незначне; чому ж Ви замовчуєте цю справу? Офицери не допустять, щоб інтереси держави зробились забавкою для купки себелюбців і в останній раз радять великому візіреві призначити собі помішників з особ, що користуються загальним довіррям".

Під заявою підписалось 3000 офицерів.

Луї Барту

Луї Барту, якому президент Пуанкаре доручив скласти нове міністерство, відомий як видатний французький політик.

Адвокат і журналист по професії, Барту дуже рано зажив слави на полі політичної діяльности. Року 1889, маючи всього 27 років, він був вибраний в палату депутатів, а в 1894 році був уже міністром громадської праці в кабінеті Шарля Дюпюї. З того часу Барту досить часто був членом кабінетів всяких політичних напрямків. Так, року 1896—98 він був міністром внутрішніх справ в кабінеті Меліна, в 1906—1909 р. міністром громадської праці в кабінеті Клемансо в 1909—10 р. міністром юстиції в першому кабінеті Бріана. Рік тому, коли Дешанеля вибрали президентом палати депутатів, Барту став головою комісії палати по закордонним справам. Нарешті, в січні цього року, при сформіруванні третього кабінета Бріана, Барту знов став за міністра юстиції. Посада міністра юстиції сполучається у Франції з обовязком президента ради міністрів. Таким чином шлях од цеї посади до портфеля міністра президента єсть цілком натуральний.

По своїм політичним переконанням Барту належить до поміркованих республіканців і входив в склад тої „демократичної лівої", з якої вийшли і Пуанкаре, і Дешанель, і Дюбост.

Але він завше підтримував добрі відносини з більш лівими групами і це давало йому можливість бути членом чисто-радикальних кабінетів. Телеграми повідомляють, що Пуанкаре запросив Барту скласти новий кабінет, зважаючи як раз на цю „примирительну" рису в характері Барту.

Для виконання такої тонкої і делікатної місії, якою є відшукання компромису між „пропорціоналистською" більшістю депутатів палати і радикальною „мажоритарною" більшістю сената, жвавий і рухливий Барту підходить як найкраще.

Барту має тепер 50 років.

Останні вісти.

(Телеграми П. Т. А. та власні).

Справи преси.

ПЕТЕРБУРГ, 12. Оштрафовано на 500 карб. газету „Вечернее Время" за статтю—„День за днемъ". Оддано під суд редактора газети—„Правда" за статтю—„Послѣ амнистіи", а за другу статтю „Правду" оштрафовано на 500 карб.

Арештовано число „Мусульманской газеты" за статті—„Въ народъ" и „Туренкая печать".

МОСКВА, 12. Оштрафовано на 500 карб. газету „Утро России" за статті—„Нѣтъ имени" и „Позоръ націи".

Арештовано редактора газети „Студенческое дѣло" за те, що не вніс штрафу.

Просвітні заходи.

МІНСЬК, 12. Городська дума постановила клопотатись про одкриття в Мінську медичного факультету і учительського інституту.

Кустарний зьїзд.

ПЕТЕРБУРГ, 12. Кустарний зьїзд одкривається 17 марта. Приїхало вже багато селян-кустарів.

За риття академії.

ПЕТЕРБУРГ, 12 З певних джерел повідомляють, що постановлено закрити военно-медичну академію. Потім приймуть тільки тих студентів, що дадуть підписку коритись дісціпліні.

Чутка.

ПЕТЕРБУРГ, 12. Ходить чутка, що военний міністр Сухомлінов подається в одставку; на цю посаду призначають начальника генерального штабу Паліцина.

Ознаменовання ювилею Дома Романових.

ПЕТЕРБУРГ, 12. Синод в ознаменовання ювилею Дома Романових наказав епархіальним начальствам подати йому списки священно і церковнослужителів, яких було покарано і які ще не одбули кари, але заслуговують милости і зменшення або скасування кари.

Справа юнкерів.

ПЕТЕРБУРГ, 12. Юнкерів, що мали зутичку з студентом академії Пірольянцем, розжалувано з фейверкерів в рядові.

Справа Ющинського.

ПЕТЕРБУРГ, 12. Сюди викликано прокурора київської палати Чаплинського і прокурора могилівського окружного суду Лошкарева, яким буде доручено скласти офіціальну заяву в справі Ющинського. В цій заяві буде вказано строк, коли почнеться справа. Ходять чутки, що вона буде розглядатись в маї місяці.

За кордоном.

Загострення політичного становища.

ПЕТЕРБУРГ, 12. Австрія визнала відповідь Чорногорії незадовольняючою Австрійська ескадра підійшла до чорногорського порта—Антіварі. Російський посол в Цетіньї рішуче вимагає від Чорногорії, щоб вона припинила обстріл Скутарі.

Генеральна бомбардировка Адріанополя.

СОФІЯ, 12. (Строчна). Вранці почалась загальна бомбардировка Адріанополя. Всі передові позиції турків болгари взяли приступом.

Відповідь Чорногорії.

ЛОНДОН, 12. Агентству Рейтера повідомляють з Цетиньї, що в циркулярній ноті державам Чорногорія скаржиться на Австро Угорщину і вважає, що її поводіння в справі Скутарі порушує нейтралітет. Але Чорногорія згожується випустити мирне населення з обложеного міста. Чорногорський уряд вручив також ноту австро-угорському послові з повідомленням про прийняту постанову, а також про свій протест перед державами.

Голод в Чорногорії.

ЦЕТІНЬЄ, 12. Чорногорський уряд повідомив Росію, що в країні голод. Росія має прислати туди цілий транспорт хліба.

Сдача турків.

ЦЕТІНЬЄ, 12. Джавід-паша з 15.000 душ здався сербському військові коло річки Шкумбі

Напад „Гамідіє".

ВІДЕНЬ, 12. Стверджуються чутки, що турецький крейсер „Гамідіє" нападав на грецькі транспорти, що йшли за крейсером короля Костянтина, коли він їхав з Афін в Салоники.

Границі Албанії.

ЛОНДОН, 12. Агентство Рейтера повідомляє, що держави прийшли до згоди в справі південних і північно-східних границь в Албанії, лінії яких пройдуть від Дякова до Охридського озера. Цею згодою вирішується питання про Дяків, Скутарі і инші місця. Сподіваються, що незабаром буде про це оповіщено офіціально.

Цею заявою два самих палких ци-

Спішіть пєреконатись! Бажаючи зробити свої грамофони більш доступними ширшим народнім масам ми призначили на них, и також на пластинки виключні ціни на багато нижче звичайних.

Торговый Домъ
ПОЛЯКИНЪ и С-вья.
Київ. 52 ХРЕЩАТИК 52 (червоні вивіски).
ОДДІЛИ: в Одесі, Харькові й Херсоні.

3000 ГРАМОФОНІВ і ПЛАСТИНОК 50,000
продаються по фабричних цінах

Грамофони строго нивірені, виключно кращих заакордонних фабрик

Вісімнадцяти рублеві	10 р. 75 коп.
Двадцяти пьяти	15 р 75 коп.
Тридцяти „	18 р
Сорока „	23 „ —
Пятидесяти „	28 р. —
Шістидесяти „	33 р. —
Сімидесяти „	37 р. —
Вісімдесяти „	48 р. —
Сторубльові „	58 р. —
Стопьятидесяти „	90 р. —

Пластинки нових записів кращих марок

Сірена	75 к.
Стела	80 к.
Бека-Гігант	90 к.
Одеон Гігант	1 р. 25 к.
Зонофон	1 р. 95 к.
Поляфон	од 1 р. —
Акц. О-ва грамофонів	
Фонотипія	
Сапфірні, які грають без голок	

Допускається широка розстрочка плати.
Крім того продаються з великою знижкою: піаніно, гітари, мандоліни, гармонії, скрипки і ин. муз. струм.
Вимагайте прейс-куранти грамофонів, музичн. струментів і каталоги пластинок. Іногородні замовлення висилаємо по одержанню замовлення. 124

тання, звязаних з балканським крізісом, буде покінчено.

Доля Салоник і Дякова.

ВІДЕНЬ, 12. Телеграфують з Лондону, що конференція послів рішуче постановила оддати Дяков Сербії, але при умові негайно вивести сербське військо з меж Албанії.

АФІНИ, 12. Венизелос заявив в парламенті, що Салоники лишаються в руках Греції.

Перед миром.

КОСТЯНТИНОПОЛЬ, 12. Принць Сабах-Еддін надрукував в газеті „Вазіфе" статтю, в якій обговорює великі нещастя, що випали на долю Турції. Принць радить припинити війну і підписати як найшвидче мир. Стаття зробила велике враження в політичних колах.

Австрійський, англійський і германський посли довго радились з великим візірем в справі про мир.

Італійці в Тріполі.

ТРИПОЛІ, 12. В бою в горах Асаба, проти Геріана, італійський генерал Лекіо зруйнував стан арабських повстанців Вбито 220 арабів, багато ранено; в італійців вбито 24 і 133 ранено.

До вбивства Георга I.

САЛОНИКИ, 12. Багато народу молилось коло труни короля Георга Офіцери російського, англійського і германського военних кораблів стоять коло труни в почесному караулі.

Завтра тіло короля буде перевезено на яхті „Амфітріда" в Корецію під ескортом міжнароднього флоту.

На похорон короля виїздять в Афіни король Петро сербський і царь Фердинанд Болгарський. Тіло короля прибуде в Афіни в четверг, в супроводі всеї королівської семьї.

Японці в Кореї.

ЯНЬ-ИЗІ-ФУ, 12. З наказу генерал-губернатора Кореї закривається вільна границя з Маньчжурією по Ялу, Тумині і Улі і засновується з 19-го марта 15 пропускних пунктів з таможнями.

Соціалісти.

БРЕСТ, 12. Соціалістична партія висловилась за згоду Франції з Германією і проти закону про продовження строку служби до 3-х років.

Буря

ЧІКАГО, 12. Страшна буря в штатах Небраска і Індіана наробила великої шкоди. Загинуло скілька сот душ.

Література, наука, уміліcть і техника.

— **Спогади П. Боборикіна.** В февральській книжці журнала „Голосъ Минувшаго" роспочато друком серії спогадів відомого російського повістяра П. Боборикіна: „За полвѣка". В цих спогадах П. Боборикін обіцяє подати згадки, між иншим, про Марка Вовчка і про М. Костомарова.

Театр і музика.

— **Театр Городського Народнього Дому.** Сьогодня перша вистава нової пьєси Ю. Беляєва—„Дама изъ Торжка".

— **Театр „Соловцов".** Сьогодня другий концерт С. Кусевицького.

— **Городський театр.** Сьогодня йде оп. „Эрнани" з участю М. Баттістіні і Анджело Пінтучі.

— **Трупа Оршанова та Данченка.** У г. Миколаїві, в театрі Шефера, 4 марта роспочало свої вистави т-во українських артистів під орудою д.д. Д. Л. Оршанова та В. Л. Данченка. З першої ж вистави публіка побачила, що ця трупа—не балаган, як більшість так званих українських труп, що тут щиро ставляться до своєї праці на користь рідному мистецтву. Не дивлячись на те, що п. градоначальник назавжди заборонив вживати на афішах українську мову, орударям трупи довелося зазнати багато клопотів, поки вони добились дозволу друкувати заголовок на українській мові. Небагато в трупі сил, а проте вистави проходять добре; видко й інтелігентних робітників й режісьора. Цілком заслуженим успіхом користуються д-ки Лучицька та Ліліна і д-ї Оршанов, Данченко, Лучицький та Жмурко. Хор з 35 душ, під орудою д. Ф. П. Пастухова, співає гарно. Реквізіт свіжий і гарний, особливо історичний. Такої трупи, як ця, давно вже не було у Миколаїві.

— Трупа Н. К. Гончаренка 24 февраля закінчила сезон у г. Мглині (на Чернігівщині). Пробула там трупа 4 місяці. Перші два місяці дали на круг по 40 карб., а останні—по 75 карб. Тепер цілий піст трупа не гратиме нігде, а роспочне вистави з Великодня.

Дописи.

(*Од власних кореспондентів*).

КУРЕНІВКА (біля Київа). Заходами д. Б. в помешканні чайної попечительства про народню тверезість 10 марта було улаштовано „літературно-вокальний вечір", програма котрого складалась майже з українських нумерів. Всі виконавці місцеві аматори. Не можна не пожалкувати що упорядчик-керманич мало подбав про систематизацію і про вибір більш-менш відповідних нумерів

Мають на думці упорядкувати Шевченківський вечір. Врешті для Куренівки і Приварки українські концерти дуже корисні. Тубольці здебільшого українці і, не зважаючи на те, що живуть під боком Київа, зберегли свої звичаї і мову, хоч і не в усій чистоті. Свідомих українців мало. Гуртування між інтелігенцією нема. Культурна праця тут можлива і бажана, та нема відповідних інтелігентних сил.

—

С. ЗГОРАЙ, могилівського пов. (на Поділлі). *Панахида по Т. Шевченкові.* 3 березіля в церкві с. Згорая була відправлена панахида по Т. Шевченкові. Церква була повна народу. В промові росказано про Шевченка, як про борця за волю рідного народу, як борця з кріпацтвом. Де-які люде, споминаючи тяжкі часи кріпацтва, плакали. Панахида пройшла урочисто На всіх устах чулось щире, сердечне шепотіння: „Упокой, Господи, душу раба Божого Тараса". Після панахиди зібрано селянами на памьятник Шевченкові 1 карб. 42 коп.

—

С. КОВАЛИХА, черкаського повіту (на Київщині). Наше село не багате школами. Є одна лиш школа церковнопарахвіяльна одноклясна з двома учителями. Громадяне дають на її отримування 45 карб. на рік. Сором людям казати, а громадяне раді: дешево. Нічого так громадяне не бояться, як дорогої школи. Наш священик двома нападами радив громадянам завести ліпшого типу школу, надто земську,—так не хочуть. Скільки не толкуй, що земська роскладка на школи, як і на всякі другі потреби, йде на ввесь повіт, а не на те село, котре хоче завести школу,—не помагає. Торік літом мировий радив прохати земську управу, щоб дали підмогу на школу, так ні: „Не треба,—кричать, та й годі:—знаємо ми..." Перших чисел февраля прийшлось припинить вчення, бо не стало дров. Поки привезли дров, 10 днів пропало. І це вже не перший рік так буває. Горе а не школа! В цьому році назначено 100 карб. на школу. Але що тих 100 карб? Одно топливо коштуватиме більш, як 100 карб. А на сторожа, на ремонт нічого не лишиться.

—

С. ФЕДЮКІВКА, таращанського повіту. *Година* Шкодлива погода в минулу осінь зробила своє діло: замерзло й згнило більш 300.000 пуд. викопаних буряків у нашого поміщика. Тепер продають їх по 2 карб. купу (46 пуд.) і годують скотину. Лишку весною будуть роскидати по полю замість гною.

За поганою осінню йде така ж зіма; до цеї пори доброї дороги не бачили. Сніг латками біліє в тих місцях, куди його багато нанесло. Посіви скрізь миршаві, а як часом потисне мороз, то й ті пропадуть.

Тихо, тихо на селі. Мешканці погрузли в свої міленькі діла. Ніякої громадської роботи і ніякого інтересу до життя Тепер все рівно—жити чи умірать. От це те „успокоєніе", котрого так добивався покійник Столипін.

—

С. САМОРОДКА, сквирського повіту (на Київщині). Більше, як чотирі роки у нашому селі істнує громадське споживче т-во. У нім було на службі пьять прикащиків, за якими лишалися значні недочоти за першим 75 руб. за другим 212, за третім 108 руб., за одним скарбником 53 руб., за другим 119 руб.

Тепер наша крамниця через такі порядки дуже зубожіла.

У правління вибрали завше сельських проводирів крикунів. Спершу діло йшло нічого, можна було і крам купити дешевше і кращий як у крамарів, і покупців було багато.

Торгувала наша крамниця в день по 30 руб. і більше. А перед святами доходило навіть і до ста руб. у-день. А потім стали робити шахрайство, крам привозити гнилий, брати в борг і т.и.

Крам прийшлось продати з великим збитком. Був де-хто умішавсь у неї з нашої інтелігенції, але тут йому прийшлось набратись великого сорому а путнього нічого не вдалось зробити. Інтелігента, що всявсь був показати шлях в ділі зараз незлюбили за те, що він, як людина освічена, став їх ловити на шахрайстві. І от тепер на загальних зборах пайщиків ця людина одмовилась надалі вести справу нашої крамниці. Та тепер буде катюзі по заслузі, бо дякуючи цій людині знайшли хто перевів стільки грошей і їх усіх тягнуть до суду.

Справочний оддiл.

Календарні відомості: Середа 13-го марта. Великий піст.

Перен. мощів св. Никифора, мч. Олександра, Христини.

Схід сонця в 5 год. 52 хв., зах. сонця в 6 год. 20 хв.

Редактор В. Яновський.
Видавець Є. Чикаленко.

Для родича.

Дякую Вам за Ваш препарат „Ситровинъ", котрий я виписав для свого родича, до цього часу він почуває себе чудово і ніяких спиртних напитків не вживає, за що висловлюю Вам щиру подяку.

„Ситровинъ" коштує в аптеці дуже дешево. Е. І. Соколов. Воронеж. 8 Ноября 1912. р.

Оповістки.

КВАТИРІ

Готель „Україна" віддає в найм КІМНАТИ по міс. наводу второго. Бульв. Кудр., 34.

ВСЯКІ

ПІАНІНО конц. кращ. придворн. закордон. фабр. Гупфера, Квандта, Любитца, Гоюнерта, Ульбриха, Бартголя й инш. ПРОДАЮТЬСЯ НЕДОРОГО, можна в розстрочку.

Полякин,
Хрещатик 52.
126

ДУРНО,

Щоб поширр. фірму висил 20 потріб. кож річей накл. плат. за 75 коп. Адр.: Мокро-Калигорка К. Мединському. 25-166 1

Дамські весінні
вьязані
САЧКИ
ЛІТНЯ ТРІКОТАЖНА БІЛИЗНА
Найкращі
сорти дамськ.
Панчох при купівлі 6 пар
По оптовій ціні.
ДИТЯЧІ ПАЛЬТА, Костюми, Плаття,
Шляпи у великому виборі
ЧЕШСЬК.-РУСІЙСЬК. МЕХ. ВЬЯЗАЛЬНЯ
Г. В. Андрле.
В.-ВАСИЛЬКІВСЬКА, 10.

Швейні машини ручні й ножні всіх сістем, продаються НЕДОРОГО можна і в розстрочку
Полякин, Хрещатик, 52.
125.

ЕЛЕКТРО-ФОТО-ЦІНКОГРАФІЯ
КЛІШЕ ХУДОЖНІ виготовляє Н. В. ТАРАСЕВИЧ
Київ, Фундуклеївська, 16

УКРАЇНСЬКА КРАМНИЦЯ
І. Золотаренко і А. Авраменко
Київ, Прорізна ул. № 6.
Білизна чоловіча жіноча і дитяча, постільна і столова білизна, полотна лняні і бумажні кращих виробів Російських та Закордонних фабрик. Панчохи, шкарпетки, рукавички, краватки, запонки, підтяжки, ковдри—зимові, і літні хустки, і т. п.
Мережево і Швейцарські вишивки
Приймаються замовлення на шиття та мічення білизни і надплітан. панчох.
ЦІНИ БЕЗ ТОРГУ.
Іногороднім висилаєм накладною платою.

Оптово-розничн. мебелі і **Мануса** фабричн. магаз. ліжок **Прицкера**
Подол, Гостинний ряд, №№ 35 і 36, поруч з Лазаревим і Письменним.
Наново перебудований і значно розширений пропонує своїм поважним покупцям позвитись на тільки що одержану нову стильну і гарну закордонну і своєї власної ФАБРИКИ МЕБЕЛЬ і впевнитись, щоб придбати нову мебель. Маю великий ассортимент мебелі для контор, помешканнів, гостинниць і инших інституцій.
Ціни вельми доступні
Йдучи на зустріч вимаганням своїх покупців, роблю ВИГОДНІ РОЗСТРОЧКИ. Особисто доглядаю за упаковкою.
Фірма в згоді з офицерським Економичним Товариством.

Книгарня і Видавництво Е. ЧЕРЕПОВСЬКОГО.
Київ, Фундуклеївська, 4 випустило на продаж
Новий портрет Т. Г. Шевченко (у шапці),
Фотогравюра 28×38 на естампнім папері. Ціна 35 коп., з пересилкою 55 к. Книгарня має великий вибір українських і російських книжок і нот. Виписуйте новий повний каталог українських книг і нот який ВИСИЛАЄТЬСЯ ДАРОМ. р.-182

НАФТОВІ ДВИГУНИ
„ДонъКарлосъ" і поємні А. В. С.

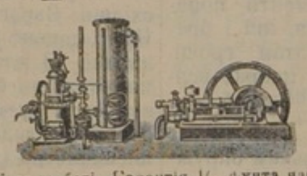

Найекономніші і більш надежні в роботі. Гарантія ½ фунта нафти на силу в годину. Газогенераторні двигуни „Бенцъ и К°".
ЛОКОМОБИЛІ
насиченим й перегрітим паром. Будівля простих і вальцевих **млинів.** Двигуни од 8 до 60 сил маються завжди на складі.
Розстрочка плати. Обрахунки й проекти по першому замовленню
Контора Куценок-Володарський Київ, Миколаївська, № 12, тел. 30—30. 10-145-2

1-е в Росії ново-заснoване користне підприємство під фірмою
Перше Російське пайове Товариство
ДОБУВАННЯ ПРОДУКТІВ ПТАХІВНИЦТВА
Правління якого находиться у Київі, Прорізна 28.
Запрошує особ обох полів в **Пайщики.**
Особи можуть бути ріжного званія й стану: Духовенство, землевласники, служащі всяких інституцій, сельські хазяї і инші—бажаючи мати гарний сторонній прибуток,—беручи участь в підприємстві, вклад од СТА карб. Всі служебні посади в Т-ві будуть заміщатись переважно пайщиками Т-ва, в порядку черги по вступу в пайщики. Підприємство Т-ва має приносити гарний прибуток, в якому беруть участь всі пайщики. Паї Т-ва встановлені для х розрядів. Привілеїровані по 500 карб. і звичайні по 100 карб. Підписка на паї приймається в Правлінні Т-ва од 10 до 4 г. дня, крім свят. Т-во звертає увагу пайщиків, вступаючих в його підприємство, що мета операцій Т-ва це—продукт першої необхідности для всього населення, попит і ціни на котрі збільшуються що-року. Вивіз його за кордон в 1911 році був більше 100 милійонів карбованців. Продаж його робиться тільки за готові гроші і в цьому повне забезпечення без втрати підприємства Т-ва і одержання пайщиками СОЛІДНОГО ДІВІДЕНДУ, А ТОМУ КРАЩОГО ВКЛАДУ СВОЇХ ВІЛЬНИХ ГРОШЕЙ НАВРЯД ЧИ МОЖНА ЗНАЙТИ.
Статут т-ва висилається за 5-ть 7-ми коп. почтов. марок.

Українці! Свій до свого!
Спеціяльна майстерня военного і цівільного зодягу
(В.-ВОЛОДИМИРСЬКА № 51, у дворі, (проти городського театру).
М. СВІНЦИЦЬКОГО.
Приймаю замовлення з свого і д. заказчиків матерьялу. Замовлення виконуються гарно, дешево і швидко. 122

Продається у всих книгарнях
„Історія України Русі"
НАПИСАВ **МИКОЛА АРКАС.**
Друге видання. Книжка значно виправлена і доповнена; уміщено багато нових малюнків та портретів, а також портрет і біографія автора. Написана книжка популярно-зрозумілою мовою.
Ціна на звичайному папері—2 руб. 60 к.
„ „ кращому „ —4 руб. — к.
Склад книжки у власника видання. Ольги Аркас у Миколаїві, Херсонської губ. Соборна вул. власн. буд. 00-84-1

Друкарня 1-ої Київської Артілі Друкарської Справи. Трьохсвятительська, 5. Телефон 1069.